

Program for højere gennemførelsesgrad i ungdomsuddannelserne

Radikale Venstres program for højere gennemførelsesgrad i ungdomsuddannelserne

Radikale Venstres anbefalinger:

- Større fokus på de unges samlede sociale situation – ikke kun på deres faglige udvikling.
- Fornyet vægt på anderledes uddannelsesstilbud som "den fri ungdomsuddannelse" og "kaospiloterne" – jævnfør forslaget om "Den Fleksible Ungdomsuddannelse".
- Mindre fokus på gennemførelses hastighed i uddannelsessystemet.
- Forbedrede muligheder for velovervejede valg af ungdomsuddannelse, f.eks. via bedre støtte til efterskoleophold.
- Udvidelse af brobygningsforløb fra grundskole til ungdomsuddannelse til at gælde både 8. og 9. klasse.
- Færrest mulige bindende valg i 9. klasse.
- Sikring af reel mulighed for at benytte retten til skift af studieretning efter første halvår af f.eks. en gymnasial ungdomsuddannelse.
- Åbent grundforløb i gymnasiet, så det endelige valg af studieretning og fremmedsprog kan finde sted på oplyst grundlag ved grundforløbets afslutning.
- Mentorordninger.
- Flere fleksible og virtuelle undervisningstilbud, hvor der er brug for det, herunder lokale tilbud fra centrale skoler og netbaseret læring.
- Alle unge, der påbegynder en uddannelse, skal sikres retten til at afslutte den (kræver f.eks. garanterede praktikpladser).
- Mestre (læremestre) og mestersvende bør motiveres og opkvalificeres til at modtage, uddanne og i nogle tilfælde fungere som mentorer.
- Indenfor ungdomsuddannelserne skal alle unge have ret til et relevant kompetencegivende forløb. Særligt vigtigt er det her, at unge, der ikke kan følge et standardforløb, kan få tilbudt et individuelt fastlagt forløb. Alle unge skal have *ret til 13 års uddannelse*.
- Der skal gives mulighed for flere afslutningsniveauer med erhvervskompetence, så en del af det nuværende frafald kan konverteres til gennemførelse med begrænset erhvervskompetence.
- "Ungdomstelebusordning" i de tyndere befolkede områder.
- Bedre koordinering mellem de forskellige ungdomsuddannelser, både mht. mødetider (transportforhold), studieskift og støtteordninger - en ungdomsuddannelse bør ikke uden videre kunne "eksportere" sine problemelever til andre uddannelser.
- Mere kreativt fremmende undervisning.
- Bedre "brobygning" mellem ungdomsuddannelser og de videregående uddannelser, som ligger i naturlig forlængelse af hinanden gennem f.eks. relevante ekskursioner, større brug af gæstelærere og mulighed for at følge undervisningen på en videregående uddannelse.
- Efteruddannelse af lærere både i forhold til kreative tilgange, differentieret undervisning og formidling af faglig ny viden.

- Efteruddannelse af rektorer, inspektorer, uddannelsesledere og teamledere, samt andre med ledelsesansvar i form af en række tilbud om undervisning inden for ledelse, økonomi og pædagogik.
- Genindførelse af mulighed for gruppeeksamen på alle niveauer.

Problemstillingen

Ifølge Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) kommer Danmark i 2020 til at mangle ca. 180.000 personer, der har en videregående eller fagrettet¹ uddannelse. Til gengæld vil vi have ca. det samme antal ufaglærte (herunder 77.000 med kun en gymnasial uddannelse) i overskud (den forventede forskel mellem udbud og efterspørgsel af arbejdskraft).

AE anslår, at dette skæve forhold kommer til at koste samfundet over 21 mia. kr. alene i 2020 (årligt gennemsnit af det samlede samfundsøkonomiske tab). Hertil kommer de menneskelige og sociale omkostninger for de mange unge, der kommer til at stå uden tilstrækkelig uddannelse og for en stor dels vedkommende derfor uden arbejde. Hvis man derudover medregner den statistiske sammenhæng mellem uddannelsesniveau og folkesundhed samt den negative sociale arv, bliver omkostningerne endnu større.

Uddannelsesniveaet skal hæves, dels af hensyn til de unges fremtidige liv og deres samfundsengagement, dels for at sikre Danmarks fremtidige konkurrenceevne. Det er derfor væsentligt, at så mange som muligt får mulighed for at gennemføre en videregående uddannelse. *Radikale Venstre vil derfor arbejde for et opgør med det ressourcespild, som ligger i, at 15.000 blev afvist fra optag på de videregående uddannelser sidste år.* Der er behov for, at flere optages og gennemfører en videregående uddannelse, og der skal sættes ressourcer af til dette. At tro, at man kan mindske frafaldet ved at presse de studerende hurtigere igennem systemet, peger i den forkerte retning. Dette papirs fokus ligger imidlertid på ungdomsuddannelserne.

I denne sammenhæng giver det mest mening at fokusere på den gruppe, som slet ikke får en uddannelse. Det er hos de udsatte eller praktisk orienterede unge, som slet ikke får en ungdomsuddannelse, at det store forbedringspotentiale ligger (Jvf. fx Skolekommissionens formand Jørgen Søndergaard). Det er også denne gruppe, som kommer mest i klemme i outsourcingen af arbejdspladser til lavtlønslande, og som derfor er helt afgørende i forhold til at løse Danmarks fremtidige velfærdsproblemer.

Alligevel er Danmark ikke de sidste 10 år kommet tættere på den såkaldte 95 % målsætning – snarere tværtimod.

Hvad ved vi om læring?

Læring er en social proces. Den unge skal opleve sig selv som en del af et fagligt fællesskab – et "os-miljø". Læring er muligheder for identifikation – en os-fornemmelse. Man skal være set og anerkendt, som en der har ret til at være med i fællesskabet. Uddannelse handler om at lære at tænke, at tale, at se (ud) at være på bestemte måder, at blive en del af en kultur. Man skal have tildelt et ansvar og opleve, at man mestrer en opgave. Og udvikler sin identitet.

¹ Heraf 30.000 faglærte

95% målet er en pædagogisk opgave, men uddannelsessystemet kan i sin selvforståelse komme til at se den unge som bærer af problemet. Så uddannelserne skal skabe inkluderende og ressourceorienterede læringsmiljøer, hvor undervisningen opleves engagerende og relevant.

Radikale visioner for fremtidens ungdomsuddannelser

Radikale Venstre ønsker derfor, at alle sejl sættes. I de kommende 10 år SKAL vi simpelthen komme væsentligt nærmere målet (95 % med en ungdomsuddannelse og 60 % med en videregående uddannelse i 2020).

Første skridt er naturligvis at tilføre yderligere midler til området. Det siger næsten sig selv, at vejen frem er at ØGE indsatsen på området. *Dette indgår derfor i Radikale Venstres økonomiske plan.*

En anden væsentlig pointe er, at det simpelthen er kontraproduktivt at øge hastigheden i uddannelsessystemet og dermed øge presset på de unge ud fra en illusorisk ambition om derved at højne niveauet. Smarte slagord som "eleverne skal lære det samme i 8. klasse som de før lærte i 9. klasse", eller ambitioner om at "tjene" milliarder af kroner på at presse de unge hurtigere gennem uddannelsessystemet er simpelthen dømt til at skabe den modsatte effekt: Større frafald med dårligere konkurrenceevne som resultat.

Det største problem er ikke at få de unge til at påbegynde en uddannelse. Hvis alle unge, der påbegyndte en ungdomsuddannelse, gennemførte den, ville 95 % målsætningen være nået. Problemet er, at de falder fra – især på erhvervsuddannelserne. Næsten 18 % af en ungdomsårgang har således påbegyndt en erhvervsuddannelse uden at have gennemført den 10 år efter folkeskolen. Kun 3 %-point af den gruppe, som ikke har en ungdomsuddannelse, skyldes frafald på gymnasiet, mens kun 4 %-point skyldes, at de unge slet ikke begynder på en uddannelse efter folkeskolen.

Det er centralt, at ungdomsuddannelser tilbydes i hele landet og er tilgængelige for alle unge. Det kræver en geografisk spredning af uddannelsessteder, så det er muligt for de unge at tage en ungdomsuddannelse uden at skulle flytte hjemmefra. De unges transportmuligheder skal understøtte deres mulighed for at kunne komme til og fra deres uddannelsesinstitution. *For at understøtte dette, bør den offentlige transport følge tankerne i Radikale Venstres "Vejen til grøn biltrafik".*

Højere gennemførelsesprocent

Ifølge en undersøgelse fra Psykiatrifonden begrundes omkring 25 % af eleverne deres frafald fra en ungdomsuddannelse med sociale og personlige problemer.

En anden stor frafaldsårsag er generel skoletræthed – ofte på baggrund af trivsels- eller motivationsproblemer i grundskolen eller på grund af usikkerhed om studievalg. Øvelsen er derfor ikke at hæve niveauet, men tværtimod at skabe mere rummelighed i både folkeskolen og på erhvervsuddannelserne uden at sænke niveauet. Samtidig er det helt centralt, at der skabes bedre overgange mellem grundskole og ungdomsuddannelser og mellem

ungdomsuddannelser og videregående uddannelser, og at der sikres muligheder for alternative veje ind i ungdomsuddannelserne.

Radikale Venstre ønsker derfor at øge fokus på frafaldet – ikke mindst i erhvervsuddannelserne, og på at der skabes tilbud til de uddannelsessvage unge, som har svært ved at passe ind i systemet. Her er det relevant igen at se på de erfaringer, der er gjort med anderledes uddannelsesstilbud som ” den fri ungdomsuddannelse”, ”kaospiloterne” mm., hvor der skabes særlige tilbud, som ikke bare er opbevaring af de svageste, men tværtimod steder, hvor andre kompetencer og talenter kan komme i spil. Et eksempel er det fremsatte forslag om en ”Fleksibel Ungdomsuddannelse”.

Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU)

Hvor gymnasieuddannelserne grundlæggende er boglige, og erhvervsuddannelserne grundlæggende er vekseluddannelser, hvor der veksles mellem praktik og mere boglig skolegang, så er den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse grundlæggende en helhedsorienteret uddannelse, der tager sit udgangspunkt i praksis.

De tre former for ungdomsuddannelser viser, at unge har forskellige læringsforudsætninger. I loven om STU afgrænses målgruppen negativt. Det er unge, som ikke forventes at kunne tage en almindelig ungdomsuddannelse selv med specialpædagogisk bistand. Men denne gruppe af unge har det til fælles, at de skal lære mange andre ting i en uddannelse for at lære at kunne klare sig i det offentlige rum. De skal lære at bo selv med mere eller mindre støtte. De skal lære at klare deres fritid, deres hygiejne, deres indkøb og meget mere. Samtidig skal de udvikle deres kompetencer på relevante områder.

Loven om STU giver de unge ret til tre års uddannelse, som er individuelt tilrettelagt og indeholder mulighed for at udvikle sig fagligt og socialt. Ungdomsuddannelsesvejlederen udarbejder en uddannelsesplan, der er grundlaget for undervisningen på et uddannelsessted.

Det er kommunerne, der godkender den unges uddannelsessted og dermed er afgørende for, om den unges retssikkerhed er tilgodeset. Kommunen finansierer uddannelsen og afgør den unges forsørgelsesgrundlag.

Det er ikke tilfredsstillende alle steder. Uddannelsen skal evalueres og loven skal revideres i den kommende folketingssamling. Retssikkerheden skal sikres. Uddannelsen bør finansieres via taxametre af staten. Der bør være en STU-ydelse/en elevløn på linje med en EGU-ydelse.

STU er en succes. Hen mod 85 %, der er startet på STU, gør den færdig, og de unge bliver langt mere selvhjulpne, end de ellers ville være. STU er et forsøg på at leve opå til FN's handicapkonvention, der bl.a. fastslår, at alle unge med handicap har ret til uddannelse.

Mere støtte til produktionsuddannelserne

Der bør udvikles andre nye uddannelses tilbud med et større fokus på praksisrelevans og en tæt kobling mellem de almene fag og værkstedsundervisningen. Altså uddannelser, hvor arbejde og uddannelse kan kombineres på nye måder, gerne efter vekseluddannelsesprincippet, eller på anden måde i samspil med det lokale erhvervsliv. *I denne forbindelse skal ikke kun tidligere besparelser på produktionsskoleområdet rulles tilbage; vi foreslår også, at der tilføres flere midler til produktionsskolerne og de forskellige former for særlige tilbud f.eks. i ungdomsskoleregi.*

Fokus på de unges samlede sociale situation

Det er vigtigt, at der fokuseres på eleverne som hele mennesker frem for kun på deres faglige kompetencer. Hvis ens privatøkonomi og sociale liv ikke fungerer, er det ikke så mærkeligt, at man heller ikke klarer sig godt på uddannelsen. En stor andel af underviserne på ungdomsuddannelserne bør derfor efteruddannes til også at kunne² håndtere de sociale og vejledningsmæssige sider af lærergerningen frem for udelukkende at være faglige undervisere. Der skal være vejledere med fokus på disse kompetencer tæt på de unges skolehverdag, som kan fungere som kontaktlærere og/eller visitere videre til relevant psykologisk og social vejledning og støtte hos f.eks. tilknyttede psykologer eller socialrådgivere. Desuden bør teamsamarbejde fremmes yderligere, også som lærerkompetence, da det er en organiseringsform, der fremmer muligheden for fokus på elevernes trivsel og fremskridt udover det faglige.

Samtidig skal der ydes støtte til "mentorordninger" for de mest sårbare unge, sådan at de gennem særligt tilknyttede voksne kan få støtte til både fastholdelse på uddannelsen og også til nogle af de øvrige problemer, som de slås med. Det kan være hjælp til at få et struktureret, økonomisk sammenhængende og nogenlunde sundt liv, til at finde en praktikplads eller noget helt andet.

Pædagogisk efteruddannelse

Også i ungdomsuddannelserne er problematikken vedrørende lærernes pædagogiske efteruddannelse helt central. Dette gælder i særdeleshed erhvervsuddannelserne, hvor lærerne selv efterspørger mere fokus på pædagogisk efteruddannelse og pædagogisk udvikling. I en undersøgelse vedrørende frafald hos erhvervsskolelærere fra 2009³, blev manglende pædagogisk udvikling, manglende og skæv pædagogisk efteruddannelse, og manglende pædagogisk ledelse angivet som vigtige årsager til utilfredshed blandt lærerne. *Alle erhvervsskolelærere bør derfor opkvalificeres med en pædagogisk efteruddannelse, som hjælper dem til at håndtere de fagligt svage eller umotiverede elever, der ellers risikerer at falde fra. De bør også gives redskaber til at støtte særligt udsatte grupper som f.eks. tosprogede, eller elever med f.eks. ADHD. I det hele taget bør fokus på pædagogisk efteruddannelse øges i hele uddannelsessystemet.*

Der bør fokuseres ekstra meget på den lille andel af elever på erhvervsuddannelserne, som er der, fordi de ikke passer ind andre steder. Der må tages et opgør med opfattelsen af erhvervsuddannelserne som opbevaringssteder for de unge, der ikke passer ind i de øvrige

² (vejlede de unge om andre problematikker end de rent faglige)

³ "Fastholdelse og rekruttering af erhvervsskolelærere - med særligt fokus på de tekniske skoler", Nationalt Center for Erhvervspædagogik, Marts 2009

ungdomsuddannelser. Om nødvendigt ved at området tilføres større ressourcer og ved, at det gøres lettere at oprette nye uddannelsesstilbud i samarbejde med det lokale erhvervsliv.

Uddannelsesgaranti – Med mulighed for relevante afstikkere

Det er helt centralt, at praktikpladsproblematikken løses; gerne gennem mulighed for nye typer samarbejder, og ved at de unge får yderligere støtte til at finde praktikpladser. *Radikale Venstre ønsker, at der indføres en uddannelsesgaranti, så unge, der har påbegyndt en uddannelse, har ret til at gennemføre den.*

Mestre (læremestre) og mestersvende bør motiveres og opkvalificeres til at modtage, uddanne og i nogle tilfælde fungere som mentorer, for lærlinge og elever, for at øge antallet af lære- og praktiksteder samt sikre, at uddannelserne gennemføres. Dette forudsætter en informations- og kursusindsats via samarbejde med arbejdsgiverorganisationer, fagforeninger og arbejdsmarkedsråd og jobformidling og erhvervsskolerne.

Som nævnt er løsningen ikke at presse de unge til at tage forhastede valg eller tvinge dem hurtigere gennem uddannelsessystemet. Derved ender de blot med at tabe motivationen eller falde fra.

Det bør i stedet accepteres, at nogle unge har brug for lidt længere tid til at finde "deres rette hylde", uden at de af den grund glemmes eller "parkeres". Det centrale er, at den enkelte unge er i gang med et gennemtænkt, superviseret forløb, hvis endemål er, at de på længere sigt får en uddannelse. Det er trods alt bedre, at en del af de unge får en uddannelse et par år senere (og evt. efter et par år på f.eks. efterskole eller med ufaglært arbejde), end at de falder helt ud af systemet.

Opgør med samleåndstænkningen i uddannelsessystemet

Radikale Venstre ønsker at gøre op med den fordristiske uddannelsesideologi der i de senere år har hjemsøgt uddannelsessystemet, og har derfor genoprettet mulighederne for at få støtte til f.eks. efterskoleophold eller lignende. En undersøgelse lavet af Capacent Epinion for Efterskoleforeningen (2008) viser, at frafaldet på erhvervsuddannelser er lavere hos de unge, der forinden har været på efterskole i 10. klasse, end hos de unge, som er hastet videre i systemet. Det øgede pres for, at unge skal specialisere sig mod bestemte uddannelsesretninger tidligere og tidligere i livet er tåbeligt. Jo sværere mulighederne er for at skifte spor, desto større er risikoen for frafald.

For en del unge svinger motivationen for uddannelse en del. Motivationsgraden for uddannelse er afgørende for, om uddannelsen gennemføres. Det bør derfor sikres, at der tilbydes uddannelsesforløb, der er meget fleksible i forhold til start-/sluttidspunkt, tempo og kombination af teoretisk undervisning og praktik.

Fleksible tilrettelæggelsesformer

En række af de unge, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, falder fra, fordi de møder organiserings- og tilrettelæggelsesformer i ungdomsuddannelserne, der fastholder dem i uhensigtsmæssige rolle- og læringsmønstre, som de medbringer fra folkeskolen. Der bør derfor udvikles/tilbydes organiserings- og tilrettelæggelsesformer, der klart adskiller sig fra dem, der anvendes i folkeskolen, for på den måde at bryde uhensigtsmæssige mønstre. Der findes allerede – meget forskellige - tilbud af denne type. Fx er der efterskoler, der organiserer en meget stor del af undervisningen som rollespil. Der findes VUCer, der tilbyder fleksible forløb, hvor man kan starte på et vilkårligt tidspunkt, kan arbejde individuelt eller i en studiegruppe, kan organisere forløbet som fysiske møder med læreren eller som e-learning. For en del af de unge, der har stor sandsynlighed for at falde fra på en ungdomsuddannelse, vil årsagen blandt andet være en kombination af svage faglige forudsætninger og uhensigtsmæssige rolle- og læringsmønstre. Et indledende individuelt tilrettelagt forløb vil for en del af disse kunne medvirke til at bryde uhensigtsmæssige mønstre og samtidig give et solidt fagligt løft.

Forløb af sidstnævnte type vil også fungere godt for en del af de unge, der er psykisk sårbare på forskellig måde. En del af disse har vanskeligt ved at finde overskud til læring, hvis de samtidig skal håndtere nye sociale relationer til mange. Som en del af et samlet uddannelsesforløb – typisk som indledning til dette – vil individuelt tilrettelagte forløb fungere godt. Den unge kan fokusere på at øge deres faglige niveau uden samtidig at skulle bruge ressourcer på håndtering af påtvungne nye sociale relationer. Når den sårbare unge har opnået et solidt fagligt niveau, kan uddannelsesforløbet fortsættes i en tilrettelæggelsesform, der rummer sociale relationer – et hold-/klasseorganiseret læringsmiljø.

Øget fokus på mere fleksible tilrettelæggelsesformer – individuelle forløb, studiegruppeforløb, e-learningforløb – med begrænset fysisk fremmøde på uddannelsesinstitutionen vil kunne forbedre tilgængeligheden til uddannelse for unge bosat i udkantsområder og formentlig øge uddannelsesfrekvensen i disse områder og samtidig nedsætte frafaldet.

Flere kompetencegivende afstigningstrin

En helt anden tilgang til frafaldsproblematikken er at konvertere frafald til gennemførelse. Frafald sker altid i forhold til et givet afslutningsniveau. De, der falder fra en uddannelse, gør det, fordi de – af mange forskellige grunde – ikke magter at gennemføre uddannelsesforløbet frem til det fastsatte afslutningsniveau.

En måde at mindske frafald på vil derfor være at indrette uddannelsesforløb – også indenfor erhvervsuddannelsesområdet - med flere afslutningsniveauer. Det forudsætter naturligvis, at disse nye afslutningsniveauer bliver beskrevet og får nogle formelle uddannelsesbetegnelser. Der er allerede taget initiativer til sådanne nye uddannelsesniveauer – fx pædagogassistentuddannelsen, der giver de tidligere pædagogmedhjælpere mulighed for et begrænset uddannelsesløft til en formel uddannelse på et lavere niveau end pædagoguddannelsen. Social- og sundhedsassistentuddannelsen er et andet eksempel. Her udviklede man en overbygningsuddannelse på social- og sundhedshjælperuddannelsen, der giver kompetence på et niveau mellem en social- og sundhedshjælper og en sygeplejerske. På denne måde vil unge have mulighed for at vælge kortere og mere overskuelige uddannelsesforløb, der leder hurtigt frem til erhvervskompetence, samtidig med at de senere kan vende tilbage og bygge videre på den. Unge, der er påbegyndt en længere uddannelse,

men har vanskeligt ved at gennemføre den, vil have mulighed for at afbryde den med en begrænset erhvervskompetence. En sådan struktur vil formentlig betyde, at flere end i dag vil få mulighed for at gennemføre et uddannelsesforløb, der afsluttes med opnåelse af erhvervskompetence.

Kreativitet i uddannelsessystemet

Radikale Venstre ser ingen modsætning mellem at fremme selvstændig tænkning og kreative kompetencer på den ene side og støtte til de såkaldt bogligt svage elever på den anden. Kan skolen gøres mere kreativ/innovativ og dermed fokuseret på elevernes selvudfoldelse, vil frafaldet også mindskes. Det udfordrer til gengæld lærernes kompetencer, der ikke altid er tilstrækkeligt gearret til denne udfordring, og til at møde eleverne der, hvor de er. Samtidig er målsætningerne i internationale undersøgelser som f.eks. PISA fortsat fokuseret på videns- og kompetencetilegnelse i traditionel forstand, frem for på kreativitet og selvstændig udfoldelse.

Kreative eller æstetiske læreprocesser rummer både den videnskabelige kreativitet (selvstændighed og kritisk sans), der i højere og højere grad efterspørges på de videregående uddannelser, det kreative entreprenørskab, som efterspørges i erhvervslivet, og forskellige former for kunstneriske eller håndværksmæssige udfoldelser. Fælles for disse kompetencer er, at der fokuseres på oplevelse af det lærte på egen krop og på anvendelse af det lærte i skabelsen og formidlingen af et egentligt produkt (en håndværksmæssigt forarbejdet genstand, et teaterstykke, en rapport eller et mundtligt oplæg).

Den anvendelsesorienterede læreproces vil ofte kunne kombineres med en problemorienteret tilgang, hvor motivationen er båret af den enkelte elevs interesse for at bearbejde eller løse problemer, der opleves relevante ud fra egen livssituation eller personlige nysgerrighed. Det gælder om at styrke elevens motivation og kreativitet samtidig med, at faglig viden og metode inddrages i løsningen af problemet eller opgaven.

Det essentielle er her som ved al god undervisning, at man møder eleven der, hvor han / hun er, i stedet for at lægge et forudbestemt niveau ned over undervisningen. Problemorienteret undervisning kan være en fremragende form for niveaudifferentiering uden en stigmatiserende holddeling.

Det er helt centralt, at kreative færdigheder ikke forbeholdes de "kreative fag", men er noget der gennemsyrrer alle fag og stort set al læring i både skolen og på ungdomsuddannelserne. Den voksende fokus på standardiserede færdigheder (PISA m.m.) udgør en trussel mod kreativiteten og dermed glæden ved læring i uddannelsessystemet og truer derved med at undergrave Danmarks fremtidige konkurrencesituation på dette område. De finske elever, som scorer højest i PISA, scorer samtidig også højest i skoletræthed!

Øget fokus på kreative læreprocesser – også i pædagogikum

Radikale Venstre mener at det danske uddannelsessystem – ikke mindst folkeskolen og ungdomsuddannelserne - skal have øget fokus på kreative læreprocesser, og at lærerne på alle niveauer skal tilbydes en betragtelig mængde efteruddannelse i eksemplariske og kreativitetsfremmende indlæringsformer, herunder praktiske og anvendelsesorienterede færdigheder inden for samme. Vi ønsker desuden et opgør med tidens overdrevne fokus på viden (objektive teorier)⁴, og metodiske færdigheder⁵ (f.eks. regne- og stavekundskaber)⁶ til fordel for fremme af de kreative evner, som der er brug for i fremtidens videnssamfund, hvis Danmark skal bevare sin konkurrenceevne og føring inden for dannelse til aktivt medborgerskab.

Derfor: Flere rollespil, teateropførelser, eksperimenter, materielle forarbejdnings- og projekter i uddannelsessystemet generelt. Med de rette lærerkompetencer kan selvstændige projekter medvirke til at fremme den differentierede undervisning, som alle elevgrupper i uddannelsessystemet kan have stor nytte af. Dette betyder naturligvis ikke, at eleverne ikke fortsat skal lære at læse, skrive og regne, men derimod at indlæringen også af disse færdigheder skal være anvendelses- frem for testorienteret, og at vi ikke skal smide barnet ud med badevandet og i vores iver efter at overgå f.eks. de asiatiske skolesystemer slå vores egne konkurrencefordele ihjel ved i al for høj grad at tilnærme os deres undervisningsmodeller.

Praktisk efteruddannelse i differentieret undervisning

Når man sammenligner brugen af differentieret undervisning i Danmark med f.eks. Finland og Canada fremgår det, at danske lærere i langt mindre grad gives praktiske redskaber til at differentiere deres undervisning. Det gælder ikke kun i forhold til at differentiere undervisningens indhold, men også i organiseringen af undervisningen generelt, eksempelvis gennem klasserumsledelse og nye didaktiske kompetencer.

Radikale Venstre ønsker derfor, at lærere fra folkeskole til ungdomsuddannelse skal tilbydes efteruddannelse i praktisk anvendelse af differentieret undervisning i deres hverdag.

På samme måde er det vigtigt, at også skolernes ledere modtager relevant efteruddannelse i ledelse samt inputs om nyere pædagogiske tiltag, f.eks. i forhold til teamsamarbejde, læringsmetoder, etc.

Genindførelse af gruppeeksamen

Udover kreativitet er også samarbejde en af de kompetencer, der efterspørges på fremtidens arbejdsmarked. *Radikale Venstre vil derfor hurtigst muligt sikre en genindførelse af muligheden for gruppeeksamen på alle niveauer i uddannelsessystemet.*

Livslang læring, og mulighed for videreuddannelse gennem hele livet

Det er vigtigt at være opmærksom på, at ikke alle påbegynder og fuldfører en ungdomsuddannelse umiddelbart efter folkeskolen. Det er derfor helt centralt, at mulighederne for at opkvalificere sig senere i livet stadigt udbygges og forbedres. Det er ikke

⁴ Det Klafki kalder ”materiel dannelse”

⁵ Formal dannelse jf. Klafki.

⁶ PISA måler f.eks. slet ikke elevernes mundtlige færdigheder, hvor danske elever ellers traditionelt står stærkt.

for sent at få en uddannelse, selvom man er over 30 eller endnu ældre. Uanset hvilken alder man har, gælder det, at det både for den enkelte og samfundet øger konkurrenceevnen, hvis uddannelsesniveaueu øges.

Hvis gabet mellem overskuddet af uuddannede og underskuddet af uddannede i 2020 skal mindskes, er det også helt centralt, at de, der i dag kun har en gymnasial uddannelse eller slet ingen uddannelse, får mulighed for at uddanne sig videre i systemet, også selvom de er over 25 eller 30 år. Uddannelse er løsningen, uanset hvilken alder man har.

At øge presset på uddannelsesinstitutionerne ved at kræve fuld betaling for efteruddannelse er derfor i sidste ende en dårlig forretning for samfundet.

Der skal i stedet være et udbygget beredskab til at videreuddanne dem, som senere i livet finder det nødvendigt eller ønskeligt at videreuddanne sig. Alternativet er, at vigtige menneskelige ressourcer tabes på gulvet. *Radikale Venstre vil tilføre flere midler til efter- og videreuddannelse*; også i VUC-regi. Al uddannelse betaler sig – både for den enkelte og for samfundet. Radikale Venstre ønsker derfor et opgør med de sidste 10 års tendens til at ændre de åbne uddannelser til brugerbetalte efteruddannelser. Dette gælder både i forhold til folk uden uddannelse, og folk der vil videreuddanne sig på VUC, Folkeuniversitet, som voksenlærlinge eller på AMU-kurser.

[Vedtaget af Radikale Venstres hovedbestyrelse 14. marts 2012](#)